

5.2. A téziseim ismertetése

5.2.1. Téziseim

1. **Uradat, Istenedet imádjad, és csak neki szolgálj. Szeresd felebarátodat úgy, mint tenmagadat.**

/Jézus Főparancsolata/

2. **Nem csak nyelvében él a nemzet.**

Lehetséges, hogy Pannóniában magyarul beszélünk, de a gondolkodásmódunk sajátosságairól igyekszünk megfelelni. Nem csak nyelvében él a nemzet! Állításomra jó példák a kelta eredetű nemzetek. A skótok, írek stb. angolul beszélnek, de nemzetükre jellemző gondolkodásmódjuk az élet minden területén tetten érhető. Fontos, hogy **a sokszínű világ megmaradjon** sok-színűnek Mindenki örömére.

2. **Az idő és a tér folyamatossága a döntő.**

Az örök kérdés: Honnan jövünk, kik vagyunk, hová tartunk? Az ősök hagyatéka, a mi jelenlétünk, az utódaink lehetőségei... A gondoskodásomra bízott három gyermek istápolása az első számú hivatás. A munkám - a megismerés és a környezetalakítás - az imádkozásom formája.

A táj összegez, a terek az átszellemült anyag kisugárzásai. Ez által meditációs-tárgyakat alkotok.

Minden egybetartozik.

3. Az üresség a lényeg. (Lao-ce)

Az építészet lényege **éppen az az üres tér** létrehozása, a fentiek szellemében. A *hely minőségének meghatározása*, a lelkiület, a karakter szakszerű megfogalmazása a kiválasztott anyagok és szerkezetek, illetve a hozzájuk tartozó formák segítségével. Az így megszülető térkapcsolatok az Atya által már kijelölt (természet) és az Ő alkotó fiainak (építészek) gondolataival körülhatárolt mesterséges terek összhangzattanát jelentik.

4. Mérnöki tevékenység-e az építészet? Nem!

Pontosabban fogalmazva: az építészeti tervezésnek vannak nagyon fontos műszaki dimenziói is, de ez *nyolcadrangú*. Így azt a saját helyén, a jelentőségéhez mérten kell kezelni.

A szerkezeti kérdések fontosak, és megoldást kell adni rájuk. Viszont az egyre nagyobb fesztáv, magasság, és egyéb, az ember gravitáció-elleni-igyekezete többnyire nem a *természetes kihívásokra* adott válaszként jelennek meg, hanem a megalómánia, a dölyfös önistenítés-istentagadás és egy hamis megfelelési kényszer kielégítésére. Ezeket leggyakrabban a „se Istent, se Embert” nem ismerő rablótöke, az extraprofit és a hatalomvágy motiválja. A globális természetrombolás, a provinciálisnak tekintett, helyi értékek lebecsülése, megvetése, a lényeges szempontok mellőzése nekik köszönhető. Az önálló gondolkodású felelős építész legfontosabb ismérve a hit-remény-szeretet elvén működő hiteles szolgálat.

A technokratává leminősített, így műszaki szakember-ként közreműködő, mérnöknek nevezett építésztervező már a definíció által rá van vezetve arra, ki van téve annak hogy „aki fizet az parancsol” elvén minden (hatalmat) kiszolgáljon legjobb műszaki tudása szerint. (Majd munkaidőn kívül tiltakozhat a saját cége ellen, csak ne ismerjék fel.) Másfajta tudás, esetleg a lelkiismeret nem jöhet szóba, mert az nem műszaki kategória. A legszebb példa a Titanic tragédiája. S ha már a hajóknál tartunk „Az építész dolga az, hogy „felkeltse az emberekben a tenger utáni vágyat” mondja az építészképzettségű író-pilóta, Saint-Exupéry. A matematikával és az örökös pénztelenséggel küszködve. A *dolgok megnevezése, a pontos definíciók a szakmai oktatásra, majd a köznép-szolgálat hatékonyságára is következményekkel járnak*. Janáky István már korábban felhívta figyelmünket erre a kérdésre, így ne feledjük hogy „...és él a köznép is a hatalom és a profik között a köztes mezőkbe szorítva...”. Ez a szakmánk legnagyobb kihívása!

6. A környezetünk alakításában nagyon fontos a hiteles anyagválasztás, ami a minimális energia-igénybevételhez maximális megszellemesítést feltételez.

Az elhivatott építész anyag-választása, szerkezeti-igénye és térszervezési-konceptiója energiatakarékos. Ez nem jelenti azt, hogy a célokból alább kell adni, hanem azt jelenti, hogy kevesebb eszközzel, nagyobb tudással és empátiával kell megadni a hiteles válaszokat. A P.T. de Chardin-i „nooszféra”, a teljes világunkat körbeérő szellemi burok megteremtése a globalizációs törekvéseink irányadója. Vagyis „Az Anyag szívé, a Világ Szíve, egy Isten Szíve”

(P.T. de Chardin) szellemében kell cselekednünk, ami számomra azt feltételezi, hogy az anyag mindig lokális, helyhez kötött és személyes. Pontosabban a személyes közreműködésünk árán, áldozatokkal, vérrel-verítéssel szellemiesíthető, globalizálható. Lásd még bizonyos Kőműves Kelemen történetét. A napi sajtóban-közéletben globális-provinciális fogalompár számomra nem a tökekonzentráció és a főáramtól lemaradt, vidékies utánpótlásokat, szellemi restséget, maradiságot, hanem a stabil identitással és konkrét helyekhez ragaszkodó, a maga sokszínűségében egymásra-önmagára találó glóbuslakók szeretetbéli közösségét jutatta eszembe.

Tehát minden helynek megvannak a maga természetes építőanyagai, szerkezeti megoldásai, térpreferenciái. Összefoglalva: magának a *helynek* van egy olyan információs-halmaza, évszázados tudása – amit hagyománynak is nevezünk -, melyet az építészek ismernie, illetve követnie, azt az új, konkrét igények szerint hitelesen kiegészíteni kell.

Az én természetes működési területemen - a Kárpát-medencében – ugyanúgy rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal. Megvan a tudás. Így ezen felhalmozott tudás alkalmazásával a föld, az abból kikerülő kő, az abból kinövő fa minden természetes emberi - állati igényt szolgáló épület-igényt képes kielégíteni.

Ezt a pár **alapanyagot** csak apróságokkal, minimális idegenből származó anyaggal kell kiegészíteni ahhoz, hogy a *lent* és a *fent* összekapcsolódjon, és az építészeti mű révén az átszellemiesítés megtörténjen. Ezért az anyagtan legfontosabb kérdései a konkrét hely sajátos földi-égi adottságai és a globális igényű transzcendencia találkozási pontjában, keresztmetszetében sűrűsödnek.

7. A formán - a kézzelfogható végeredményen - keresztül elevenedik meg a tér, szellemmel telítődik a szerkezetté összeállt anyag.

A látvány, a *látszat* jelentőségét elfogadom. Tudva, hogy a *látszat mögé látni, a lényegét látni a sokkal fontosabb*. A formákkal bíbelődő építészésként miként állíthatjuk azt, hogy "...jól csak a szívvel lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan." (Saint-Exupéry). Itt érkezünk vissza a forma által kimutatott üres térhez, a semmihez, a mindenhez, a szellemhez. Ezért tartom elhibázottnak az építészeti vizsgálódások mindig divatos magatartását, azt a felszínes megközelítést, ami stiláris-formai kérdésekre egyszerűsít lényeges-tartalmi felvetéseket. Ez vezet olyan csúsztatásokhoz, amik állításként nyitnak teret, fontos kérdések megvitatásának szükségességét eltakarandó. Az egyik ilyen leggyakrabban bedobott téma: **hagyomány vagy haladás. Pedig biztos vagyok abban, hogy ők ketten ikertestvérek, nem egymás ellenségei. Különbözik is, ez nem formai, hanem gondolkodásbeli-magatartásbeli kérdés**. Mindkettő a gondolatunk-lelkünk közepében van – tény - mint a birkózó ikrek. Éppen azért a magatartásunk a perdöntő. Nem másolni-utánozni (majom!) és nem a „múltat eltörölni” kell, hanem vidám-bátor válaszokat adni a megismerés során felmerülő kérdéseinkre. A hely és a feladat az én őszinte reagálásommal adja ki a hiteles megoldást, mely egyszerre hordozza magában a lét általános folyamatosságát és az új alkotás személyes kreativitását. Ez számomra a hagyomány és haladás. Ez a magatartás szüli az anyagok-szerkezetek átszellemítő erővel bíró formáját, az üres térként megjelenő semmit, az egész földet körbeburkoló szellemet.